

Oversigt over værktøjer, metoder og certificering

Center for bæredygtig forretning

Birk Centerpark 40 – 7400 Herning – Tel.: +45 96166200 – www.bæredygtigforretning.dk

1. Værktøjer til bæredygtighed.

Generelt

Ved at indføre miljøledelse og bæredygtighed i virksomheden opnår man en forbedret omdømme og skaber en mere attraktiv arbejdsplads. En anden grund er at få bedre styr på ressourceforbrug og udledninger. Dvs. at man som virksomhed kan opnå bedre: omdømme, arbejdsmiljø, markedsføring og økonomi.

Man kan gennemføre bæredygtige forhold på mange måder. Hvis det er et helt nyt univers for virksomheden at befinde sig i, er det er ikke så vigtigt at certificere sig, Det afgørende er at begynde at forberede sig på fremtiden, for ikke at blive økonomisk ramt, når reglerne strammes, efterspørgsel ændre sig og priser på råstoffer stiger. Det er sundere for virksomheden at være på forkant og samtidig tjene penge på at være en af de første på markedet til at dække ny og kommende behov.

Vi råder virksomheder til at gå ind og se på hvilke ændringer, der kan gøres nu og hvilke der kræver større strategiske planer. Når penge og viden er på plads, kan virksomheder evt. lade sig certificere under en eller flere certificeringsmodeller der dækker behovet og fremstiller virksomheden bedst til sin målgruppe.

Derved opnås det mest økonomiske for virksomheder og der opnås kendskab til området, før der erhverves. Der findes ingen decideret tilskudsordninger til miljøledelsessystemer.

På linket nedenfor fås vejledning.

<http://www.vaekstguiden.dk>

Når det besluttet at indarbejde miljø ind i virksomheden, uanset hvilke værktøjer og metoder man vælger at arbejde med, skal man altid forholde sig til miljøledelse som er en overordnet strategi at forholde sig til.

Miljøledelse er:

- 1 Kortlægger sine miljøforhold
 - 2 Formulerer en miljøpolitik
 - 3 Fastsætter et ambitionsniveau i form af miljø mål
 - 4 Udarbejder handlingsplaner for hvordan målene skal nås
- Evaluering af miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner

Fordele ved miljøledelse:

- Bedre styring af forbrug af energi og råvarer
- Færre udgifter til affaldsbortskaffelse, spildevandsafledning og miljøafgifter
- Forbedret samarbejde med myndighederne
- Større troværdighed over for kunder
- Forbedret markedsposition, nye kundegrupper og fastholdelse af eksisterende kunder
- Øget samarbejde med leverandører
- Tiltrækning af medarbejdere med en positiv indstilling til udvikling og forandring
- Forbedret omdømme

Værktøjer og metoder

Da bæredygtighed danner rammen for mange områder i en virksomhed, blandt andet pga. af forskellige produkter, produktions og procestyper, beliggenhed og kundegrupper, har vi her opstillet flere værktøjer, hvor en eller flere kan være en hjælp til at komme i gang.

Grønne regnskaber:

- Regnskabet opgør virksomhedens forbrug af energi, vand og råvarer samt udledninger af miljøfremmede stoffer.
- En række af de miljøgodkendte virksomheder har pligt til at udarbejde et grønt regnskab.
- Regnskaberne skal indsendes og offentliggøres sammen med en udtalelse fra tilsynsmyndigheden.
- Regnskaberne offentliggøres af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Industri/groenne_regnskaber_og_PRTR/

LCA:

LCA står for Life Cycle Assessment. På dansk kaldes det Livscyklusvurdering. En LCA er en vurdering af en services eller et produkts påvirkninger på miljøet gennem hele dets levetid, fra vugge til grav. I vurderingen indgår alle betydningsfulde processer i livscyklusen.

En LCA bruges til at gennemanalysere alle faser hos et produkt.

Dette gøres ved at:

- De anvendte materialer og kemikaliers miljømæssige egenskaber.
- Fremstillingsprocessens forbrug af ressourcer og udledninger til vand, jord og luft.
- De transportprocesser virksomheden har indflydelse på i produkternes livscyklus.
- Miljømæssige belastninger i forbindelse med brug af produktet.
- De miljømæssige belastninger i forbindelse med bortskaffelse af produktet

<http://www.lca-center.dk/cms/site.aspx?p=162>
<http://www.csrkompasset.dk/livscyklusvurdering>

Klimakompasset

Klimakompasset er et samarbejde mellem DI og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen under Økonomi- og Erhvervsministeriet.

På Klimakompasset kan du få inspiration til at udarbejde en klimastrategi, som kan reducere jeres virksomheds udledning af CO₂ og andre drivhusgasser.

DI og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har i det foreløbige arbejde med Klimakompasset fået input fra en lang række virksomheder og organisationer.

<http://www.klimakompasset.dk/>

Green Lean

En af de mest effektive måder at få skabt synergi mellem miljøindsats, besparelser og vækst, går gennem anvendelse af Lean-metoder på det grønne område. Resultatet er økonomiske besparelser og optimering af virksomhedernes materiale-, vand- og energiforbrug samt minimering af forureningen. Green Lean kan implementeres i virksomheden gennem enten konsulenter på området, en produktionsteknolog eller et produktionskursus.

<http://www.teknikogviden.dk/artikelarkiv/2011/3/green-lean-naar-miljoeindsats-og-besparelser-gaar-haand-i-haand.aspx>

Code of Conduct (COC)

En code of conduct er et nedskrevet sæt spilleregler vedr. virksomhedens sociale ansvarlighed. Virksomheder kan lave deres helt egen code of conduct, eller de kan vælge at lægge sig tæt op ad et af de allerede etablerede koncepter. Det være sig indenfor miljø eller indenfor etisk ansvarlighed eller helt optimalt; en kombination af de to emner. Virksomhedens code of conduct skal også indarbejdes i kontraktgrundlaget med leverandørerne, og implementeres i produktionen.

CSR

Virksomheder kan gøre en god forretning ved at arbejde målrettet med sociale og miljømæssige hensyn og samtidig bidrage til at løse nationale og globale samfundsmæssige udfordringer. Se side 6 for mere uddybning.

CSR -trappen

Tegning er undervejs.

Global Compact

FN's Global Compact er et godt udgangspunkt, når virksomheder skal arbejde med samfundsansvar og bæredygtighed. De 10 principper bygger på internationalt anerkendte konventioner om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption.

Alle virksomheder kan lade sig inspirere af de ti principper, men virksomheder kan også vælge at tilslutte sig FN's Global Compact. Det har mere end 120 danske virksomheder og organisationer valgt at gøre (marts 2009).

Virksomheder, der tilslutter sig Global Compact, forpligter sig til at gøre de ti principper til en del af deres forretningsaktiviteter og til at rapportere til Global Compact om indsatsen. Kravene til rapporteringen er afhængig af virksomhedens størrelse.

Principperne i Global Compact er målrettet en meget bred vifte af virksomheder og organisationer.

De ti principper

- Virksomheden bør støtte og respektere beskyttelsen af internationalt erklærede menneskerettigheder
- Virksomheden bør sikre, at den ikke medvirker til krænkelse af menneskerettighederne
- Virksomheden bør opretholde foreningsfriheden og effektivt anerkende retten til kollektiv forhandling
- Virksomheden bør støtte udryddelsen af alle former for tvangsarbejde;
- Virksomheden bør støtte effektiv afskaffelse af børnearbejde; og
- Virksomheden bør afskaffe diskrimination i relation til arbejds- og ansættelsesforhold.
- Virksomheden bør støtte en forsigtighedstilgang til miljømæssige udfordringer
- Virksomheden bør tage initiativ til at fremme større miljømæssig ansvarlighed
- Virksomheden bør opfordre til udvikling og spredning af miljøvenlige teknologier
- Virksomheden bør modarbejde alle former for korruption, herunder afpresning og bestikkelse

Som det fremgår, er der tale om generelle principper, som den enkelte virksomhed kan tilpasse og konkretisere, når arbejdet med samfundsansvar skal indarbejdes i forretningsstrategien. Virksomheden kan vælge at fokusere sin indsats på de principper der passer bedst til dens forretning og hovedaktiviteter.

<http://www.unglobalcompact.org/>

Værktøjer og testskemaer:

<http://www.globalcompactselfassessment.org/>

2. Miljøcertificeringsordninger

Hvorfor certificering?

Ved at lade virksomheden eller sit produkt blive certificeret, opnår man at kunderne får mulighed til at vælge efter deres ønsker. Kunderne ser hvad de betaler for og hvilken miljø-kvalitet de får.

Når kunden står og skal vælge i mellem produkterne, er det nu ikke kun pris og kvalitet der vælges ud fra, men også at kunne købe ud fra sin samvittighed. Der er stor efterspørgsels på produkter, som ikke belaster. Men som forbruger er der ingen muligheder for at se hvad der ligger bag et produkt. Derfor kan et produkt opnå en merværdi ved at lade sig certificere og dermed dække et behov og samtidig kunne konkurrere med lavprisproducerne lande.

Tilgængeligheds niveau:

For at gøre det let og overskuelig er de forskellige certificeringsmuligheder mærket med stjerner alt efter hvor krævende det er at implementere i virksomheden.

- ★ Let
- ★ ★ Middel
- ★ ★ ★ Svær
- ★ ★ ★ ★ Meget krævende

CSR

CSR står for "Corporate Social Responsibility", på dansk betegnes det som "virksomhedernes sociale ansvar eller samfundsansvar.

Det er muligt at blive certificeret, men vi anbefaler på nuværende tidspunkt i stedet at fokusere på hvad der gavner din virksomhed og hvilke områder der bør sættes ind på og derefter få det kommunikeret ud til forbrugeren..

Virksomheders samfundsansvar handler om, at virksomheder frivilligt bidrager til at løse nationale og globale udfordringer. Det kan ske ved blandt andet at:

- stille krav til leverandører om at overholde menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder,
- samarbejder med leverandører om, at forbedre sociale og miljømæssige forhold.
- arbejde systematisk med miljø- og klimaledelse.
- arbejde for at forbedre medarbejderforhold og arbejdsmiljø internt i virksomheden.
- udvikler nye produkter eller ydelser, der indeholder en social eller miljømæssig dimension.

Samfundsansvar er således et bredt begreb, der kan dække mange forskellige former for samfundsmæssige eller globale hensyn i forbindelse med virksomhedens forretningsdrift.

Fordele:

Fordelen ved at arbejde med samfundsansvar på et strategisk niveau er, at det er med til at sikre en sammenhæng mellem virksomhedens forretning og dens sociale og miljømæssige aktiviteter. Derfor handler strategiarbejdet blandt andet om at vurdere på hvilke områder, og med hvilke metoder, virksomheden kan få størst mulig forretningsmæssig værdi ud af at arbejde med samfundsansvar.

Planlæg din strategi

I nogle tilfælde kan det være forbundet med udgifter at tage et samfundsansvar. Her er det en fordel, hvis virksomheden tænker langsigtet og forholder sig strategisk til, på hvilke områder det giver størst værdi for forretningen at arbejde med samfundsansvar.

- At arbejde med forretningsdrevet samfundsansvar betyder altså ikke, at man nødvendigvis skal sætte ind på alle tænkelige områder.

Overordnede områder:

- God ledelse
- Menneskerettigheder
- Arbejdsforhold
- Miljøforhold
- God forretningsskik
- Forbrugerforhold
- Lokal samfundsudvikling og – involvering.

<http://www.samfundsansvar.dk/>

<http://www.csrkompasset.dk/>

Certificering:

<http://www.csrkompasset.dk/certificeringsordninger>

<http://www.dscert.dk/da-DK/Ydelser/Sider/DS26001.aspx>

Video om CSR:

http://www.youtube.com/watch?v=JH2lga3to7Q&feature=player_embedded

Lovkrav til store virksomheder om at tage stilling til social ansvarlighed:

<http://www.samfundsansvar.dk/sw60596.asp>

ISO 14001:2 004 ★

ISO er en sammenslutning af 153 nationale standardiseringsinstitutter, og standarden er den dominerende miljøledelsesstandard i verden. Standarden er sidst opdateret i 2004.

Virksomheden udfærdiger selv sine standarder og standarden skal kræve, at virksomheden forpligter sig til at:

- Overholde relevante love og bestemmelser på miljøområdet
- Forebygge forurening
- Løbende forbedre den miljømæssige indsats. ISO 14001 kræver en løbende miljøforbedringer og forebyggelse af forurening

Hvad kræver det at blive certificeret:

For at opnå en certificering efter ISO 14001 skal virksomheden opbygge og vedligeholde et ledelsessystem med tilhørende beskrivelser, fremgangsmåder og instruktioner, der opfylder standardens krav. Kravene i ISO 14001 er rammer, som den enkelte virksomhed selv skal udfylde. Ingen miljøledelsessystemer er derfor ens. Dokumentation samles ofte i en miljøhåndbog, men kræver ingen offentlig miljøreddegørelse.

Ledelsessystemet skal først og fremmest sikre:

- at virksomheden har en relevant miljøpolitik. Kan anbefale en miljøgennemgang.
- at der bliver fastlagt målsætninger, mål og handlingsprogrammer for at opnå løbende forbedringer og ud fra den formulerede miljøpolitik at leverandører får kendskab til virksomhedens miljøpolitik.
- at struktur og ansvar er på plads, så politik, mål og handlingsprogrammer bliver omsat i praksis. (Virksomheden vurderer om systemet fungerer.)
- at der i passende omfang bliver kontrolleret og fulgt op på de fastlagte opgaver og programmer.
- at ledelsen med passende mellemrum gennemgår og tilpasser systemet, fastlægger nye mål, afsætter de nødvendige ressourcer m.m., så virksomheden opnår en løbende forbedringer i miljøindsats og resultater.

ISO 14001 certifikatet kan erhverves gennem disse firmaer: Det Norske Veritas, Business Assurance Danmark A/S, Bureau Veritas Certification Denmark A/S, DS Certificering A/S, Dancert, Force Technology. (hos DANAK.dk findes alle godkendte akkrediterings firmaer.)

http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Industri/emas_miljoeledelse/ISO_14001/

<http://webtool.danak.dk/Plone/akkreditering/akkred/cert/miljledsys/>

<http://webtool.danak.dk/Plone/akkreditering/>

Gennemsnitsprisen er 18.835 kr. hvori konsulent omkostninger ikke er inkluderet.

Forsat årlig pris er i gennemsnit 15.115 kr. hvori konsulent omkostninger ikke er inkluderet.

Priser fra Dansk standard:

<http://www.dscert.dk/da-DK/aktuelt/PriserForCertificering/Documents/Prislisten%202011.pdf>

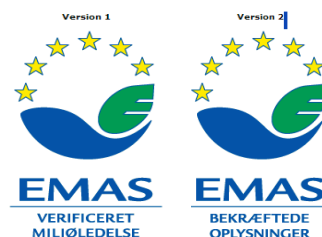

EMAS ★ ★

EMAS er EU's ordning for officielt anerkendt miljøledelse og står for: Eco Management and Audit Scheme.

Virksomheder og organisationer, der ønsker at lade sig EMAS - registrere, skal ud over at indføre miljøledelse også udarbejde en offentlig tilgængelig miljøredegørelse.

Dette er den største forskel mellem ISO 14001 og EMAS.

ISO 14001's krav til miljøledelsessystemet er indarbejdet i EMAS. I praksis betyder det, at man med en EMAS - registrering automatisk opfylder kravene til en ISO 14001-certificering. Omvendt kan en ISO 14001 certificeret virksomhed relativt hurtigt blive EMAS – registreret.

I forhold til ISO 14001 indebærer EMAS nogle ekstra krav til virksomhedens miljøledelsessystem:

- *EMAS kræver en indledende miljøgennemgang*
- *En offentlig miljøredegørelse*
- *Miljøpræstationen vurderes ved både intern miljørevision og ledelsens gennemgang.*
- *EMAS påpeger, at det bør sikres, at både leverandører og de, der arbejder på virksomhedens vegne, overholder miljøpolitikken.*
- *EMAS kræver målbare miljømæssige forbedringer år for år.*

EMAS certifikatet kan erhverves gennem disse firmaer: Det Norske Veritas, Business Assurance Danmark A/S, Bureau Veritas Certification Denmark A/S, DS Certificering, Miljøstyrelsen.

<http://webtool.danak.dk/Plone/akkreditering/>

http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm

Gennemsnitsprisen er 18.835 kr. hvori konsulent omkostninger ikke er inkluderet.

Forsat årlig pris er i gennemsnit 15.115 kr. hvori konsulent omkostninger ikke er inkluderet.

Priser fra Dansk Standard:

<http://www.dscert.dk/da-DK/aktuelt/PriserForCertificering/Documents/Prislisten%202011.pdf>

Svanen og Blomsten ★ ★ ★

For producenter og handlende er miljømærkerne et stærkt instrument til markedsføring af de mere miljøvenlige varer. Både over for den almindelige forbruger og den professionelle kunde. Forbrugerne har et udbredt kendskab til Svanen og Blomsten

Filosofien bag miljømærkerne er:

At bidrage til mere bæredygtig produktion og forbrug gennem konstante trinvisse forbedringer.

Derfor kan der godt findes produkter og virksomheder, som lever op til miljømærkekravene uden at de bærer mærkerne.

En lang række produkter kan mærkes med Blomsten eller Svanen eks.:

Dagligvarer som køkkenruller og shampoo.

Langvarige forbrugsgoder som møbler og computere.

Serviceydelser som hoteller og vaskehaller.

Miljømærkerne gør det nemt og hurtigt for køber og forbruger at finde miljøvenlige produkter. Mærket giver garanti for:

- At produktet er blandt de mindst miljøbelastende inden for sin kategori
- At der er taget hensyn til din sundhed
- At kvaliteten er god

Hvad kræves der for en certificering:

Kravene fastlægges ud fra et vugge til grav-princip, hvor et produkts samlede miljøbelastning kortlægges.

Eksempelvis med en LCA analyse, der arbejder ud fra at ethvert produkt belaster miljøet fra det fremstilles og anvendes til det ender som affald og eventuelt genbruges.

Derved tydeliggøres kriterierne, varieret fra produkt til produkt eks.:

- Ingen brug af stoffer, der nedbryder ozonlaget
- Intet eller meget lavt indhold af tungmetaller
- Reduceret brug af farlige kemiske stoffer
- Energibesparelser
- Genanvendelse og minimering af affald

Kravene til miljømærkede produkter går længere end miljølovgivningen og strammes hvert 3.-5. år. På den måde sikrer man, at niveauet er i top i takt med den generelle udvikling på området.

Der findes forskellige kriterier til den gældende produktgruppe virksomheden befinder sig indenfor. Se link nedenfor:

<http://www.ecolabel.dk/producenter/kriterier/kriterieliste/>

Svanen:

Svanen er det nordiske miljømærke. Svanen anvendes i de nordiske lande: Danmark, Norge, Sverige, Finland og Island.

For kemiske byggeprodukter, drivmidler og medicinsk éngangsudstyr betales en licens for hvert produkt.

For disse produktgrupper er der fastsat et fælles nordisk gebyrsystem, og gebyret dækker derfor anvendelse af Svanen i hele Norden. Gebyrgrundlaget er den nordiske omsætning og heraf betales 0,3 % i gebyr, dog min. ca. kr. 11.250 og max. ca. kr. 750.000.

Pris for svanemærket:

Ansøgningspris: 15.000 kr.

(dækker gennemgang af ansøgning og dokumentation + kontrolbesøg indenfor EU.)

Forsat årlig pris: 7.500 kr. + 0,3 % af omsætning i anvendelsesgebyr.

(Min. 11.000 kr. og max 250.000 kr.)

For udvidelse af licensen beregnes i timer. Pris 860 kr. pr. time.

(eks. ny produkt eller maskine):

(Max. 7450 kr. per udvidelse.)

Blomsten:

Blomsten er det europæiske miljømærke. Sælges virksomhedens produkter udenfor Danmark eller de nordiske lande, er dette mærke bedre kendt i EU.

Er virksomheden derudover EMAS eller ISO 14001 certificeret kan der trækkes 20% af ansøgningsgebyret, hvis kravene til miljømærket er indarbejdet i certificeringen.

Pris for Blomsten mærket:

Ansøgningspris ca.: 4475 kr. for en mellemstor virksomhed.

(dækker gennemgang af ansøgning og dokumentation + kontrolbesøg indenfor Danmark.)

Forsat årlig pris er ca.: 7830 kr. inkl. anvendelsesgebyr for en mellemstor virksomhed.

For udvidelse af licensen: beregnes i timer. pris 860 kr. pr. time.

(eks. ny produkt eller maskine)

(Max. 4475 kr. pr. udvidelse for en mellemstor virksomhed.)

Præcise priser til Svanen og Blomsten certificering:

<http://www.ecolabel.dk/producenter/saadanfaaslicens/hvadkosterdet/NyeGebyrer.htm>

C2C ★ ★ ★ ★

Cradle to Cradle = Vugge til Vugge.

Det er i grove træk en nytænkning af vugge til grav, hvor alt har en ende. Med C2C følges naturens livscyklus - Begynd at kopiere naturens tankegang over i produkterne og den industrielle verden, kontra at fremstille produkter, der strider imod naturen.

Cradle to Cradle handler ikke om at lave ting der gør mindre skade, om genbrug eller at gå tilbage til en livsstil, hvor vi forbruger mindre, men om at skabe sunde levende systemer, genanvende og produktudvikle vores livsstils goder, så de passer ind i både naturens og vores verden.

Fokuser på en bæredygtig fremtid, hvor både økonomi, miljø og kulturel forskel får pladsen.

De 3 fundamentale designprincipper

Affald = Føde

Materiale skal udformes som enten 'biologiske næringsstoffer', der let går tilbage til vandet eller jorden uden at afgive syntetiske materialer eller

giftstoffer, eller som 'tekniske næringsstoffer', der kontinuerligt cirkulerer som rene og værdifulde materialer inden for lukkede industrielle kredsløb.

- For at dette kan lade sig gøre, må produkterne eller materialerne designes, så de kan skilles ad i rene materialer, der evner at recirkulere igen og igen uden at miste kvalitet.

Natur materialer:

Eks.:

Træ, sten, sand, kork, hør, skind og udviklede naturlige kompositter som plantefiber.

Alt der kan dumpes direkte tilbage i naturen og forgå som ny næringsstof i naturen uden at ødelægge. Eller give nyt liv uden at påvirke naturens cyklus.

Tekniske materialer:

Eks.:

Rene plast arter, glas, aluminium, rent metal osv.

Alt der på den ene eller anden måde kan bruges igen og igen som nyt råmateriale. Eks. Plast der kan splintres til nyt granulat og derefter smeltes om til andet produkt uden nye tilsætningsstoffer.

Brug den indkomne solenergi

Levende ting trives i solens energi. Et træ producerer næringsstoffer og binder kulstoffet i atmosfæren pga. af solens energi. Vi kan indrette den industrielle verden med samme intelligens og udnytte vedvarende energikilder i alt hvad vi gør. Det er ikke nogen uoverkommelig opgave. Kun et spørgsmål om at udvikle og indrette den industrielle verden så den passer til omgivelserne.

Værdsæt mangfoldighed

Hvorfor indrette verden ens, når den ikke er det. En bygning skal ikke dække de samme behov i Danmark som i Egypten eller Japan. En dansk bygning skal kunne modstå kulde, sne, vand og vind i Danmark. Hvorimod en bygning i Egypten skal kunne modstå varme, sand og udtørring og en i Japan skal kunne danne hjem for mange mennesker og klare ofte rystelser. Dette gælder også for produkter og produktion. Tankegangen går også på at vi bruger de materialer, som findes lokalt omkring os.

Certificeringsskema over kravene:

<http://www.vuggetilvugge.dk/images/stories/certificeringsskema.jpg>

<http://www.vuggetilvugge.dk/>

http://www.vuggetilvugge.dk/images/stories/CRADLE_TO_CRADLE_Certificeringsforlb.pdf

Gennemsnits pris for Cradle 2 Cradle:

For 18 stk. produktkomponenter/materiale: 53.690,00 kr. (engangsbeløb med de gældende komponenter indenfor EU.)

1 proces evaluering: 29.828 kr.

Godkendelse af MBDC: 11.200 kr.

C2C certificering: 3.720 kr.

